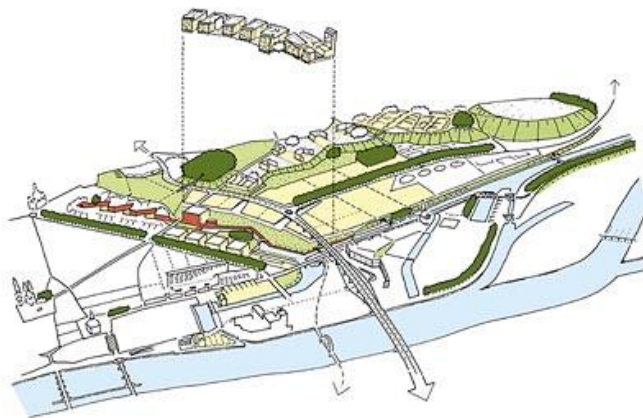

Wat vind je dan van IJburg?

Enkele jaren geleden deden we bij onze inspectie van Amsterdam IJburg aan. Eerst met de fiets naar de zuid- en noordkant van het Steigereiland, toen over de noordzijde van het Haveneiland, en vervolgens na de lunch terug over de oosthoek en zuidkant van het Haveneiland, naar café IJburcht voor onze slotbespreking. Was dit nu het nieuwe wonen?, vroegen we ons af. Waren de ontwerpers er in geslaagd om na de Bijlmer en de Vinex-locaties een aantrekkelijk stedelijk alternatief te ontwikkelen? Was het ideaal om water en natuur te koppelen aan dichte bebouwing hier succesvol geweest? En had het uitgangspunt van menging van bevolkingsgroepen, door combinatie van goedkope huur- en dure koopwoningen, gewerkt?

De berichten in de pers en op internet zijn tamelijk negatief over IJburg. Toch is de bewonerstevredenheid relatief hoog, 7,3. Wij vonden vooral de verscheidenheid in stijlen groot en interessant. Wat een verrassingen, wat een verademing! IJburg is niet te vergelijken met Almere, er zit veel meer speelsheid in. We hebben veel prachtige, gekke, afwisselende,

fantasievolle huizen gezien, vooral op het Steigereiland. Het Haveneiland is overigens veel stijver, daar wordt het beeld gedomineerd door grote blokken en hoogbouw. Het beeld van stijfheid wordt mede opgeroepen door de centrale IJburglaan, waar de tram loopt. Die is saai, recht en lang, de huizen die architectonisch interessant zijn liggen erachter verscholen.

Dat rechte overal, dat vonden velen van onze groep wel een probleem. Alles is recht, er zijn veel te weinig bochten, het hele stratenplan bestaat uit rechte lijnen. Zo zag het oorspronkelijke plan van Frits Palmboom er toch niet uit? Waarom hebben ze in de IJburglaan niet een paar extra bochten gemaakt, of op zijn minst ergens een rotonde waar de tram omheen moet? Ook de noordboulevard is recht en saai, daar hadden makkelijk uitbouwtes, uitkijkpunten kunnen worden aangebracht. Er is daar eigenlijk niets gedaan aan inrichting, terwijl er in de bouw zelf al dodelijk weinig variatie zit. Het lijkt alsof de opdracht was het gebruikelijke verschil tussen noord en zuid ook hier te herhalen.

Annelies mailde dat ze vlak na afloop op een feestje een architect (42) ontmoette die een blok op IJburg had gebouwd. Hoe toevallig. Ze schrijft: 'Een speelse ronding in hun ontwerp werd onverbiddelijk afgekeurd door een beslissend team onder leiding van Ton Schaap: geen enkele ruimte voor de architecten; het grondplan stond helemaal vast: blokken, recht en hoekig. Geïnspireerd op een van de stadsuitbreidingen van Amsterdam, ik geloof Geuzenveld. Elke afwijking werd weggehoond vertelde hij. Was helemaal geen leuke sfeer.' Dat klopt dus, we hebben de onverbiddelijke hand van Ton Schaap gevoeld.

Sommigen hadden van meet af aan een gevoel van teleurstelling over IJburg. Als je nagaat wat daar de beginsituatie was, die sprak zeer tot de verbeelding: volkomen nieuw land te midden van water. En als je dan nu met de tram IJburg op rijdt denk je onwillekeurig: is dit alles? Geen grachten, geen doorkijkjes, 'iedereen werkt hier vast bij een bank.' Vergelijk daarmee het werk van Sjoerd

Soeters, die gaat ervan uit dat je van een winkelstraat het eind niet moet kunnen zien. Dat maakt het spannend. Kijk naar het Java-eiland, de golvende lijnen in het middenstuk, de gekke bruggetjes, de plekken met open zicht. Misschien was het wel het winterse weer, misschien is het in de zomer op IJburg heel anders, maar wij hadden op dat punt toch meer verwacht. Meer speelsheid, meer stedelijkheid, meer gemeenschapselementen ook.

Want gaan wij niet naar een samenleving toe waar mensen veel meer met elkaar moeten doen? Dat vereist dat je natuurlijke ontmoetingsplekken hebt, variërend van kleine winkeltjes tot uitnodigende parken en ruime pleinen met banken om te zitten. Maar de winkeltjes ontbreken, de parken zijn kaal, de pleinen onaangekleed en vanuit alle grote gebouwen kijk je weg van elkaar, niet naar elkaar. Neem het haventje ('namaak Rotterdam'), dat is omgeven door kantoorachtige gebouwen. Het lijkt er of je er als bewoner of gebruiker de gemeenschappelijkheid moet terugveroveren op de stadsplanners. Het hele ontwerp lijkt alleen maar individualisme te stimuleren, geen

gemeenschap.

Sterker, sommige gebouwen zou je onmiddellijk willen opblazen, zoals de architect (Roark) aan het eind van The Fountainhead doet. Aan de oostkant van het Haveneiland, bijvoorbeeld, staat zo'n gettovormend misbaksel – het lijkt wel dat hoe verder je van de stad komt, hoe meer het geld op was. Als je in een van die huizen daar woont ben je onmiddellijk gestigmatiseerd. Dat is kwalijk. Of het nu aan tekort aan geld heeft gelegen of aan tekort aan interesse, de architect daarvan zou naar een strafkamp moeten, vinden sommigen. Of verplicht worden daar maar eens zelf te gaan wonen.

En overigens, er zijn in heel IJburg veel te weinig bomen. Oké, het gaat hier om water en wind, maar bomen geven een plek een menselijke maat. De natuur en het ecologische komen überhaupt niet erg uit de verf. Dat is bijvoorbeeld in West wel anders. Kortom, er

ontbreekt nog heel wat in de afwerking van IJburg. Niet verwonderlijk dat diezelfde Ton Schaap het uiteindelijk allemaal maar saai vond en verzuchtte dat er eens een paar huizen paars geschilderd moesten worden. Op het Steigereiland zijn ze daar kennelijk al mee aan de slag gegaan (roze, felgroen).

Tot slot, er mag wel wat mee rotzooi in de haven. Zo'n plek moet toch niet zo aangeharkt zijn.